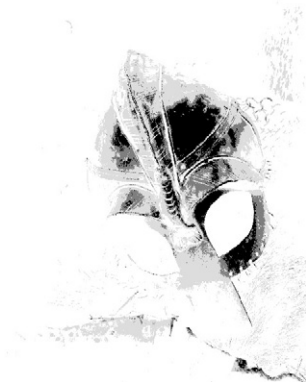

Bakalarz Radzyński 2012

Radzyński Rocznik Humanistyczny 11, 293-295

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bakalarz Radzyński 2012

Wśród nominowanych do tytułu Baka-
larz Radzyński za 2012 r. znalazło się
9 prac (kolejność alfabetyczna wg na-
zwisk autorów):

- A. Gątarczyk, *Kościół katolicki [Ziemia radzyńska 1810-1815, Radzyń Podlaski 2011, s. 127-147].*
- A. Gontarek, *Żydzi [Ziemia radzyńska 1810-1815, Radzyń Podlaski 2011, s. 149-179].*
- J. Kowalik, *Pałac w Radzyniu Podlaskim i jego mieszkańcy [Radzyń Podlaski. Miasto i rezydencja, pod red. G. Michalskiej i D. Leszczyńskiej, Radzyń Podlaski 2011, s. 71-97].*
- J. Kowalik, *Ziemia [Ziemia radzyńska 1810-1815, Radzyń Podlaski 2011, s. 35-55].*
- D. Magier, *Miejska Rada Narodowa i Urząd Miejski w Radzyniu Podlaskim (1973-1990). Dzieje ustrojowe i spuścizna archiwalna [RRH, t. 10, 2012, s. 102-115].*
- G. Michalska, R. Zwierzchowski. Ł. Michalski, *Radzyń Podlaski Miasto i rezydencja [Radzyń Podlaski Miasto i rezydencja pod red. G. Michalskiej i D. Leszczyńskiej, Radzyń Podlaski 2011, s. 11-67].*
- J. Pożarowszczyk, *Powstanie Styczniowe w powiecie radzyńskim. Walki*

powstańcze 1863-1864, Radzyń Podlaski 2011.

- D. Sitkiewicz, *Miasta i mieszczenie [Ziemia radzyńska 1810-1815, Radzyń Podlaski 2011, s. 57-125].*
- A. Wawryniuk, *Plany polityczne Chruszczowa w sprawie włączenia części powiatu radzyńskiego do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej [RRH, t. 10, 2012, s. 50-66].*

Kapituła konkursowa podjęła następują-
ce decyzje:

1. Tytuł „Bakalarza Radzyńskiego 2012”
oraz nagrodę finansową za miejsce I
otrzymała Alicja Gontarek za rozdział
Żydzi opublikowany w książce *Ziemia
radzyńska 1810-1815* (Radzyń Podlaski
2011, s. 149-179).

Uzasadnienie:

Dzięki swoim zainteresowaniom Ali-
cja Gontarek staje się jedną z najważ-
niejszych badaczek chasydyzmu na
Ziemie Radzyńskiej. Nagrodzony przez
kapitułę Bakalarza artykuł ukazuje
wewnętrzne życie społeczności ży-
dowskiej miasteczek powiatu radzyń-
skiego doby Księstwa Warszawskiego.
Społeczności tkwiącej w świadomej

separacji od pozostałych mieszkańców, kultywującej swoje tradycje, religię, poglądy na świat czy na sprawy Polaków. Autorka stara się odtworzyć strukturę gmin wyznaniowych żydowskich, imiona, nazwiska i funkcje tzw. elity gminnej, kondycję finansową, wewnętrzne konflikty chociażby na tle rozwoju chasydyzmu, przeciwstawiającego się tradycyjnym poglądom ortodoksyjnym, ze szczególnym podkreśleniem chasydzkiej szkoły radzyńskiej. Ogromnym atutem autorki jest znajomość języka jidysz co pozwala jej wykorzystywać w pracy badawczej cenne źródła. Dzięki temu świat żydowski, który opisuje przestaje być skamieliną postrzeganą przez pryzmat Holocaustu czy literatury pięknej, a staje się rzeczywistym obrazem polskich Żydów.

2. Miejsce II oraz nagrodę finansową otrzymał Jacek Pożarowszczyk za książkę *Powstanie Styczniowe w powiecie radzyńskim. Walki powstańcze 1863-1864* (Radzyń Podlaski 2011).

Uzasadnienie:

Nagrodzona książka jest pierwszą monografią obejmującą całościowo przebieg Powstania Styczniowego w powiecie radzyńskim. Wykorzystanie wielu źródeł drukowanych, pamiętników, licznych opracowań oraz zasobów archiwalnych dla tak znanego tematu, pozwoliło autorowi chronologicznie odtworzyć przebieg partyzanckiej walki powstańczych oddziałów z Moskalami. Autor nie pomija żadnych dostępnych szczegółów, dzięki czemu czytelnik może poznać skład osobowy, plany i efekty działań organizacji narodowej podlaskiej oraz ma szansę przemierzyć prawie cały szlak bojowy najaktywniej-

szego dowódcy na terenie powiatu radzyńskiego Karola Krysińskiego, zaglądając przy tym do niejednego folwarku czy stajni. Autor przywraca pamięci wiele nazwisk nie tylko lokalnych dowódców, ale również powstańców, którzy po klęsce powstania zostali straceni wyrokiem sądu za udział w walce, aresztowani czy skazani na zesłanie i osiedlenie się w głębi Imperium Rosyjskiego. Jest to pozycja bardzo ważna dla historii regionu. Świadczyć o tym może to, że z okazji obchodzonej w tym roku 150 rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego już jest wykorzystywana w szkołach na lekcjach historii czy jako źródło do przygotowywania rocznicowych konkursów czy wystaw.

3. Miejsce III oraz nagrodę finansową Andrzej Wawryniuk za artykuł *Plany polityczne Chruszczowa w sprawie włączenia części powiatu radzyńskiego do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej* opublikowany na łamach „Radzyńskiego Rocznika Humanistycznego” (t. 10, 2012, s. 50-66).

Uzasadnienie:

Tematyka podjęta przez autora, dotycząca planów Chruszczowa, wówczas I sekretarza KC Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików) Ukrainy, włączenia części powiatu radzyńskiego do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej stanowi nowość w badaniach historycznych dla naszego regionu. Autor podjął ją z racji swoich zainteresowań geograficznych, jednak nie geografia zdominowała narrację a stricte historyczny wątek. Tym wątkiem są negocjacje zarówno Chruszczowa ze Stalinem co do realizacji jego koncepcji granicy polsko-ukraińskiej,

czyli przyłączenia tzw. Chełmszczyzny, jak i rozmów premiera Mikołajczyka ze Stalinem w tej sprawie. Okazuje się bowiem, że takie miejscowości jak Brzozowy Kąt, Komarówka Podlaska, Rudzieniec, i inne miały stać się częścią Ukraińskiej Republiki Rad. Autor przytacza nie tylko treść dokumentów archiwalnych, w tym z zasobów ukraińskich, wytworzonych w latach 1944-1948, często z adnotacją „ściśle tajne”, ale też statystyczne źródła ukazujące stan narodowościowy i wyznaniowy mieszkańców projektowanych terenów, które poświadczają ich polskość. Sensacyjny wątek i ciekawa narracja są dużym atutem pracy.

Ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród odbyło się na dorocznej Gali Radzyńskiego Stowarzyszenia Inicjatyw Lokalnych 19 stycznia 2013 r.

Alicja Gontarek – Bakałarz Radzyński 2012